

מרכז פסגה חרדי - ירושלים
אנשי דת וצדקה

על המעגל

לאן תרצי להגיע???

למדי על סוגי שיתופי פעולה כדי לייעל את עבודתן המשותפת של תלמידותיך

שת"פ שיתוף פעולה

לבד מגיעים מהר,
**יחד מגיעים
רחוק...**

האם אכן את יודעת לשתף פעולה?

מלאי את יומן התלמידה

הדרך לשיתוף פעולה

מורות יקרות,

כולנו מכירות מצבים שבהן התלמידות מתבקשות לעבוד יחד - בזוגות, בקבוצות, במשימות משותפות - ואנו תוהות: האם הן אכן יודעות לשתף פעולה?

שיתוף פעולה אמיתי הוא לא רק "לעבוד יחד". שיתוף פעולה משמעו הקשבה, התחשבות, הבנה של צורכי הזולת וידיעה כיצד להתמודד עם חילוקי דעות. בעידן שלנו שיתוף פעולה היא מיומנות חשובה מאוד: בעולם העבודה המודרני מעסיקים מחפשים עובדים שיודעים לעבוד בצוות, ויתרה מכך, בחיים האישיים נדרשת גמישות והבנה בלתי פוסקת של צורכי האחר. למעשה מיומנות זאת של שיתוף פעולה נדרשת כמעט בכל זמן ובכל מקום.

כיצד מלמדים את המיומנות החשובה הזאת? כמו כל מיומנות - כדאי ללמד אותה בתרגול חווייתי. נדגים לתלמידות ונאמן אותן להפוך את שיתוף הפעולה מאינטואיציה למיומנות שאפשר להבין כיצד היא פועלת, ולפתח כלים שיעזרו להן לאמץ אותה בכל תחומי החיים.

כי לבד מגיעים מהר, אבל יחד מגיעים רחוק!

בהצלחה!

פייגי כינורי ואופירה אוזן

תוכן המערך

חלק ראשון: תאוריה - מדוע חשוב לשתף פעולה?

נפתח את ההבנה של חשיבות שיתוף הפעולה באמצעות משחקים חווייתיים:

חפש אותי - המחשת היעילות של עבודה משותפת

אתגר בריבוע - הבנת חשיבות התקשורת וההקשבה

דיל או דילמה - תרגול על אמון ושיתוף פעולה בזמן של תחרות

חלק שני: למידה - סוגי שיתופיות ואתגרים בשיתוף פעולה

נעמיק בהבנת סוגי שיתוף הפעולה ונחקור את האתגרים שבהם:

פתרון חידת איינשטיין - התנסות בשני סוגים של שיתוף: מלא (Collaborative) ומתואם (Cooperative)

דיבייט-בעד ונגד שיתוף פעולה - חשיבה ביקורתית על מצבים בהם שיתוף פעולה מועיל/מעכב

חלק שלישי: למידה - סגנונות התמודדות עם קונפליקטים

נחקור כיצד קונפליקטים משפיעים על שיתוף פעולה ונלמד דרכים לניהולם:

שמש קונפליקט - ניתוח קונפליקטים כגורם חיובי או שלילי

סימולציה בשיטת האקווריום - התנסות בדרכי תגובה מגוונות

ניתוח סגנונות התמודדות עם קונפליקטים בשיטת S.W.O.T - זיהוי חוזקות וחולשות של כל גישה

חלק רביעי: יישום - דרכי התמודדות יצירתיות עם קונפליקט

נכיר גישות לפתרון קונפליקטים בשיתוף פעולה מיטבי:

Win-Win - כולם מרוויחים - הבנת חשיבות ההקשבה לצרכים

הגשר מעל הנהר - הבחנה בין עמדות לצרכים - מפתח לפתרון בעיות

חלק חמישי: סיכום - שיתוף פעולה כדרך חיים

משחק "סיכון מחושב" - בחירה בין פעולה לבד לשיתוף פעולה

דין מסכם: מתי נכון לשתף פעולה ומתי עדיפה עצמאות?

לבד - מגיעים מהר, יחד - מגיעים רחוק! לאן תרצי להגיע?

2

על המעגל

קישור ליומן תלמידה

קישור לנספחים

הצבת
מטרות

אלול

מחשיבה
מקובעת
לחשיבה
מתפתחת

תשרי

חשיבה
יצירתית

חשוון

ללמוד
איך
ללמוד
חלק א'

כסליו

ללמוד
איך
ללמוד
חלק ב'

טבת

פתיחת
השתלמות
על
המעגל

שבט

שיתוף
פעולה

אדר

ניסן

אייר

סיון

תמוז

אב

בלחיצה על שם הפעילות תגיעי לתוכן המבוקש

מבנה	פעילות	זמן	נספחים / שת"פ לתלמידה
חלק ראשון תאוריה מדוע חשוב לשתף פעולה?	משחק <u>חפש אותי</u>	10 דק'	שת"פ לתלמידה עמוד 1
	משחק אתגר <u>בריבוע</u>	15 דק'	נספח 1 שת"פ לתלמידה עמוד 1
	משחק דיל או <u>דילמה</u>	15 דק'	נספח 2 שת"פ לתלמידה עמוד 1
חלק שני למידה סוגי שיתופיות ואתגרים בשיתוף פעולה	סוגי <u>שיתופיות</u> <u>חידת איינשטיין</u>	45 דק'	נספח 3 שת"פ לתלמידה עמוד 2 נספח 4
	<u>דיבייט</u> בעד ונגד שיתוף פעולה	20 דק'	נספח 5
חלק שלישי למידה סגנונות התמודדות עם קונפליקטים	שמש <u>קונפליקט</u>	8 דק'	נספח 6 שת"פ לתלמידה עמוד 3
	סגנונות <u>התמודדות</u> עם <u>קונפליקט</u> סימולציה בשיטת <u>האקווריום</u>	25 דק'	נספח 6 שת"פ לתלמידה עמוד 4
	<u>ניתוח סגנונות התמודדות</u> <u>s.w.o.t</u> בשיטת	15 דק'	נספח 7 שת"פ לתלמידה עמוד 5 נספח 8 שת"פ לתלמידה עמוד 6
חלק רביעי יישום דרכי התמודדות עם יצירתיות עם קונפליקט	דרכי <u>התמודדות</u> : <u>win win</u> <u>הגשר מעל הנהר</u>	20 דק'	שת"פ לתלמידה עמוד 7
חלק חמישי סיכום שיתוף פעולה כדרך חיים	משחק <u>סיכון מחושב</u>	15 דק'	

מהלך השיעור

חלק א' תאוריה

מדוע חשוב לשתף פעולה?

בחלק זה של השיעור נפתח אצל התלמידות הבנה עמוקה של חשיבות שיתוף הפעולה בהתנסות חווייתית בשלושה משחקים. המשחקים ממחישים כיצד עבודה משותפת יעילה ומובילה להצלחה, כיצד תקשורת ועזרה הדדית משפרות תוצאות, ועד כמה אמון ושיתוף פעולה עדיפים על פני תחרות.

כדי להמחיש את היתרונות של שיתוף הפעולה, נתחיל בשלושה משחקים קבוצתיים. כל משחק מעביר מסר ייחודי על כוחו של שיתוף פעולה ומסייע לתלמידות להבין כיצד לעבוד יחד.

לאחר כל משחק נקיים דיון מעמיק שיאפשר לתלמידות לדייק ולהפנים את הלקחים העולים מהחוויה הקבוצתית.

שם המשחק	המסר	יתרון
חפש אותי	שיתוף פעולה מזרז תהליכים ומשפר תוצאות	יעילות - עבודה משותפת חוסכת זמן ומאמץ
אתגר בריבוע	שיתוף פעולה דורש תקשורת אפקטיבית ונתינה לאחר	תקשורת - הבנה של חשיבות ההקשבה
דיל או דילמה?	שיתוף פעולה דורש אמון ומוביל לרווח משותף	בניית אמון - הבנה של יתרונות העבודה הקבוצתית לעומת תחרות

מטרות

פיתוח מודעות לחשיבות שיתוף הפעולה
התנסות חווייתית במשחקים הממחישים יתרונות של עבודת צוות
הפקת לקחים אישיים וקבוצתיים משיתוף פעולה לעומת תחרות

משחק 1 חפש אותי משחק קבוצתי 15 דקות

מטרות

- המחשה כיצד שיתוף פעולה ועבודת צוות מסייעים להשגת מטרות במהירות וביעילות
- פיתוח מיומנויות תקשורת ועזרה הדדית

תאור המשחק

בתחילת המשחק יש להניח פתקים של שמות המשתתפות בערמה אחת. כל תלמידה מתבקשת למצוא את הפתק שעליו שמה במהירות האפשרית. בתחילה התלמידות פועלות באופן עצמאי, אך במהרה הן מבינות שכאשר הן משתפות פעולה ועוזרות זו לזו, הן מצליחות לאתר את הפתקים מהר יותר ולהשלים את המשימה ביעילות מרבית.

אביזרים נלווים

- פתקים שעליהם שמות התלמידות
- פתקים ריקים במספר זהה למספר התלמידות
- כרטיסיות של חידות מילים מוצפנות

מהלך המשחק

א. הכנה

- כתבי את שמות התלמידות על פתקים וערמי אותם בערמה. בכיתות קטנות כדאי לקפל את הדפים כדי שלא ימצאו מיד.
- הוסיפי פתקים ריקים כמספר התלמידות.
- ערבבי היטב את הפתקים כדי שהתלמידות לא יוכלו למצוא את שמותיהן בקלות.

ב. המשימה

- בתחילת המשחק כל תלמידה צריכה **למצוא את הפתק שעליו כתוב שמה כמה שיותר מהר**.
- בשלב הראשון התלמידות מחפשות **בעצמן**, חיפוש שאורך זמן רב.
- לאחר כמה שניות, כווני את הבנות **ורמזי** להן: "אולי יש דרך מהירה יותר?"
- כאשר התלמידות מבינות, הן מתחילות **לעזור זו לזו**. כל אחת מחפשת פתק גם עבור חברתה, וכך המשימה מסתיימת במהירות.

ג. דיון לאחר המשחק

- מה למדתן מהמשחק?
- מה לדעתכן יהיה הנושא שעליו נעבוד השיעור?
- איך הרגשתן כשהתחלתן לעבוד בשיתוף פעולה?
- מה היה קורה לו כל אחת הייתה ממשיכה לחפש בעצמה?
- מהו היתרון בשיתוף פעולה שהתבטא במהלך המשחק?

ד. שת"פ לתלמידה

- בקשי מהתלמידות לכתוב את התובנות שלהן בעקבות המשחק בחוברת האישיית בעמוד 1.

מה ניתן ללמוד מהמשחק?

המשחק מדגים עד כמה עבודה משותפת מייעלת ומקצרת תהליכים. כאשר כל תלמידה חיפשה את שמה בעצמה, התהליך היה איטי ומתסכל. אולם, כאשר התלמידות הבינו שהן יכולות לסייע זו לזו, הן הצליחו להשלים את המשימה במהירות וביעילות.

10 דק'

משחק כיתתי

משחק 2 אתגר בריבוע

מטרות

- המחשת חשיבות התקשורת ושיתוף הפעולה בעבודת צוות
- פיתוח סבלנות ויכולת לראות את צורכי הקבוצה
- העלאת המודעות לכך שהצלחה משותפת תלויה בעזרה הדדית

אביזרים נלווים:

- 5 מעטפות לכל קבוצה (לצלם את **נספח 1** כמספר הקבוצות בכיתה)
- (ניתן להשתמש בשקיות כחלופה למעטפות)

תאור המשחק

במשחק זה התלמידות מחולקות לקבוצות של חמש. כל תלמידה מקבלת מעטפה המכילה חלקי ריבועים, והמשימה הקבוצתית היא להרכיב חמישה ריבועים בעבודת צוות. מותר להעביר את חלקי הריבועים בין בנות הקבוצה, אך אסור לדבר, לסמן או לרמוז בכל דרך.

א. הכנה

- חלקי את תלמידות הכיתה לקבוצות של חמש.
- חלקי לכל קבוצה מעטפות נפרדות שבהן ריבועים, כל תלמידה מקבלת מעטפה אחת (**נספח 1**)

ב. המשימה

- על הקבוצה להרכיב חמישה ריבועים מושלמים.
- מותר לבנות להעביר חלקים זו לזו, אך אסור כאמור לבקש חלקים.
- המשחק מסתיים כאשר כל המשתתפות בקבוצה השלימו את הריבועים שלהן.

ג. דיון לאחר המשחק

- איך הרגשתן בזמן הפעילות?
- מה אירע כשלא דיברתן?
- איך הצלחתן לתקשר זו עם זו?
- מה אפשר ללמוד מהמשחק על עבודת צוות ושיתוף פעולה?

ד. שת"פ לתלמידה

• בקשי מהתלמידות לכתוב את התובנות שלהן בעקבות המשחק בחוברת האישיית בעמוד 1.

מה ניתן ללמוד מהמשחק?

המשחק ממחיש ששיתוף פעולה דורש תקשורת אפקטיבית, סבלנות ויכולת להעניק לאחר. לו כל תלמידה הייתה שומרת את חלקי הריבועים אצלה, אף תלמידה לא הייתה מצליחה להשלים את המשימה. אולם, כאשר התלמידות הבינו שאי אפשר להצליח לבד - נוצר תהליך שבו כולן עזרו זו לזו, והושגה תוצאה של הצלחה משותפת.

במשחק "דיל או דילמה" כל צוות נדרש לבחור פעולה בלי לדעת מה יבחרו הצוותים האחרים. אם שני הצוותים בוחרים "שיתוף פעולה" (אדום), כל התלמידות מרוויחות, אך אם אחד מהצוותים בוחר "תחרות" (ירוק) והשני "שיתוף פעולה", הצוות שבחר ירוק מרוויח על חשבון הצוות השני. אם שני הצוותים בוחרים ירוק - שני הצוותים מפסידים.

המשחק חווייתי ומדגים את החשיבות של שיתוף פעולה והשלכות התחרותיות בקבוצה. הוא מחבר בין עקרונות תורת המשחקים להתנהלות יומיומית בכיתה ובחיים האישיים. הבנת הדינמיקה של רווח אישי ושל שיתוף פעולה מאפשרת לתלמידות חשיבה ביקורתית על האופן שהן מחליטות ועל דרכים לשפר את שיתוף פעולה כדי להגיע לתוצאות מיטביות.

לקחים פדגוגיים

הערכת אמון: המשחק ממחיש את החשיבות של יצירת אמון ואת העובדה שחוסר אמון מוביל להפסד.

שיקול דעת קבוצתי: התלמידות נדרשות לשקול את הבחירה שלהן לא רק על פי רווח אישי מיידי, אלא לשקלל גם השלכות ארוכות טווח על הקבוצה כולה.

משוב רפלקטיבי: דיון לאחר המשחק עשוי לסייע לתלמידות להבין כיצד החלטותיהן הושפעו מהחלטות של אחרות ולשפר את שיתוף הפעולה בעתיד.

מטרות

- הבנת היתרונות והחסרונות של תחרות לעומת שיתוף פעולה
- חוויה מעשית של שיתוף פעולה המוביל לרווח הדדי
- פיתוח חשיבה אסטרטגית ולמידה על דינמיקות קבוצתיות

תאור המשחק

במשחק זה התלמידות מתמודדות עם דילמה אסטרטגית המדמה מצב של בחירה בתחרות או בשיתוף פעולה. כל צוות מקבל כרטיסי החלטה ושטרות כסף מדומים, ועליו להפעיל שיקול דעת כדי לבחור בחירה מוצלחת בכל סבב. המשחק מדגיש את החשיבות של תיאום, אמון והעדפת החלטות שיש להן רווח לטווח ארוך על פני החלטות המונעות מרווח מיידי.

אביזרים נלווים

- זוג כרטיסים: כרטיס אדום וכרטיס ירוק לכל קבוצה (אפשר להיעזר בפתקיות)
- 7 שטרות מצולמים של 100 ש"ח לכל קבוצה (נספח 2)
- שטרות מצולמים נוספים למורה, המשמשת "הבנק" במשחק זה
- דף כללי המשחק (נספח 2)

מהלך המשחק

א. הכנה

- חלקי את התלמידות לשני צוותים, כל צוות יתמקם בפינה שונה בחדר הכיתה.
- תני לכל צוות זוג כרטיסים (אדום וירוק), דף כללי המשחק וחמישה שטרות.

ב. המשחק

- הסבירי לתלמידות שמטרת המשחק היא להרוויח כמה שיותר כסף, ושלפניהן שבעה סבבים להשיג את המטרה. חשוב לא לציין לפניהן שהמטרה היא להרוויח יותר מהצוות האחר.
- הסבירי לבנות את הוראות המשחק:
- כל צוות בוחר נציגה.
- כל צוות בוחר כרטיס (אדום או ירוק) ומוסר אותו לנציגת הצוות.
- נציגות הצוותים שולפות את הכרטיסים יחד.
- המורה מודיעה על התוצאה לפי הכללים:

• **שני הצוותים** בחרו **אדום** --> כל קבוצה מקבלת 100 ש"ח מהבנק!

• **שני הצוותים** בחרו **ירוק** --> אופס! כל קבוצה צריכה לשלם 100 ש"ח לבנק.

• **קבוצה אחת** בחרה **אדום** ו**קבוצה אחרת** **ירוק** --> הקבוצה שבחרה **אדום** מפסידה 100 ש"ח, והקבוצה שבחרה **ירוק** מרוויחה 200 ש"ח.

אלול

תשרי

חשוון

כסליו

טבת

שבט

אדר

ניסן

אייר

סיון

תמוז

אב

הצבת מטרות

מחשיבה מקובעת לחשיבה מתפתחת

חשיבה יצירתית

ללמוד איך ללמוד חלק א'

ללמוד איך ללמוד חלק ב'

פתיחת השתלמות על המעגל

שיתוף פעולה

- לאחר הסבב השלישי, הכריזי על זמן של 30 שניות המיועדות להערכה מחדש של האסטרטגיה.
- לאחר הסבב החמישי, אפשרי לנציגות הצוותים להיפגש למשא ומתן ולתאם עמדות. המשחק נמשך עד הסבב השביעי בהתאם להסכמות שהתקבלו במהלך המו"מ.

ג. דיון לאחר המשחק

- מה היה התהליך שעברתן במשחק?
- האם הייתה תחרות בין הצוותים? אם כן, מדוע?
- האם התחרות סייעה להשגת מטרות המשחק?
- מה קידם את מטרת המשחק?
- מה אפשר ללמוד מהמשחק על שיתוף פעולה לעומת תחרות?
- כיצד המשחק מתקשר לחיי היומיום ולעבודת צוות?

ד. שת"פ לתלמידה

בקשי מהתלמידות לכתוב את התובנות שלהן בעקבות המשחק בחוברת האישית בעמוד 1.

מה ניתן ללמוד מהמשחק?

המשחק ממחיש את הדילמה שבין בחירה בתחרות לבחירה בשיתוף פעולה. כאשר כל צוות פעל רק לטובתו, התלמידות היו עלולות להפריע זו לזו. לעומת זאת, כאשר התלמידות הבינו ששיתוף פעולה מוביל לרווח מקסימלי של שני הצוותים, הן יכלו להגיע לתוצאה אופטימלית. המשחק מדגיש עד כמה אמון והסכמות משותפות חשובים להצלחה קבוצתית.

סיכום והפקת לקחים

שלושת המשחקים המחישו בצורה חווייתית את כוחה של העבודה המשותפת:

✓ שיתוף פעולה מייצג תהליכים - כפי שהוחח במשחק "חפש אותי". כאשר צובדים יחד, משימות נעשות מהר יותר.

✓ תקשורת ושיתוף הכרחיים להצלחה - כפי שהוחח במשחק "אתגר הריבוע". ללא שיתוף פעולה, כל פרט מתקשה להצליח.

✓ אמון מוביל להצלחה משותפת - כפי שהוחח במשחק "דיא או דיאמה". כאשר סומכים זה על זה ופועלים יחד, כולם מרוויחים.

חדוה חשוב לשתף פעולה?

✓ שיתוף פעולה מספר יכולות חברתיות וחוביל להצלחות בלימודים.

✓ שיתוף פעולה הוא מיומנות הכרחית להתנהלות בחיים עצמאיים, בעבודה ובניהול פרויקטים.

✓ עבודה קבוצתית תורמת להעצמה אישית ומקנה תחושת ביטחון וערך עצמי.

חלק ב' למידה

ביחד זה עובד?

חלק 1 - סוגי השיתופיות

קיימים כמה סוגים של שותפויות. ארבעת העיקריים הם:

שיתוף פעולה מלא (Collaborative)

כל חברי הקבוצה עובדים יחד, משתפים זה את זה במידע כולו ומחליטים החלטות משותפות לאורך כל התהליך.

שיתוף פעולה מתואם (Cooperative)

כל חבר קבוצה אחראי על חלק מסוים במשימה, ויש צורך בשיתוף מידע בין כל חברי הקבוצה כדי להגיע לפתרון מלא.

שיתוף פעולה מתחרה (Competitive Collaboration)

קבוצות מתחרות זו בזו, ובתוך כל קבוצה יש צורך בשיתוף פעולה.

שיתוף פעולה כפוי (Forced Collaboration)

חברי הקבוצה מחויבים לעבוד יחד ללא בחירה בדרך העבודה שלהם. מחויבות זו עלולה להוביל לבלבול או לחוסר יעילות.

שיטה זו אינה מומלצת ולכן תוצג רק בדיון המסכם כאפשרות שלילית. וזאת כדי להדגים מתי חוסר בחירה בשיטת העבודה עלול לפגוע בתהליך פתרון בעיות.

מטרות

- הבנה והתנסות במגוון סוגים של שיתופיות הכרת שיטות לשיתוף פעולה: מלא ומתואם, התנסות מעשית והשוואה בין היתרונות לחסרונות של כל שיטה.
- פיתוח מיומנויות עבודה בצוות ופתרון בעיות - שיפור יכולות תקשורת, תיאום ושיתוף מידע בעבודה קבוצתית על חידת איינשטיין.
- חשיבה ביקורתית על שיתוף פעולה - ניתוח מצבים שבהם שיתוף פעולה מועיל או מעכב והסקת מסקנות באמצעות תחרות שכנוע ודיון מסכם.
- למידה על שיתוף פעולה במצבים מחיי היומיום - זיהוי מצבים מחיי היומיום שבהם מתבטאת שיתופיות ולמידה על השפעת השיתופיות על הצלחת משימות.

מטרות

• הבנת סוגי השיתופיות

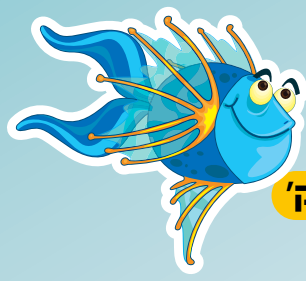
בפעילות זו יתנסו התלמידות בשני סוגים מרכזיים של שיתופיות: שיתוף פעולה מלא (**Collaborative**) ושיתוף פעולה מתואם (**Cooperative**). מטרת הפעילות היא לאפשר לתלמידות להבין את היתרונות והחסרונות של כל סוג בחוויה אישית של עבודה בצוות. כדי להמחיש את ההבדלים כל קבוצה מתבקשת לעבוד בדרך עבודה שונה, בלי לדעת כיצד פועלות הקבוצות האחרות.

פתרון חידת איינשטיין כאמצעי לחוויה שיתופית

כדי לחוות את סוגי השיתופיות השונים יפתרו התלמידות את "חידת איינשטיין". חידה זו היא בעיה לוגית מורכבת הדורשת חשיבה שיטתית, ניתוח נתונים ושיתוף פעולה אפקטיבי של התלמידות בקבוצה.

חשוב לציין שהחידה אינה קלה לפתרון, וייתכן שהתלמידות לא יצליחו להגיע לפתרון בזמן המוקצב. הדגש המרכזי בפעילות הוא בדרך - כיצד השיתופיות, התקשורת וחלוקה יעילה של משימות מסייעות להתקדמות הקבוצה לקראת הפתרון. המטרה היא ללמוד על תהליכי עבודה בצוות ולא דווקא לפתור את החידה בשלמותה.

אביזרים נלווים

• "חידת איינשטיין" - שתי גרסאות שונות של החידה בהתאם לסוג השיתופיות של כל קבוצה. **(נספח 3)**

• טבלה וכרטיסיות למילוי פתרון **(נספח 3)**

מהלך הפעילות

א. חלוקת הכיתה לקבוצות והסבר קצר

חלקי את הכיתה לארבע קבוצות (א' ב' ג' ד').

קבוצות א' וב' יפתרו את החידה בסגנון "שיתוף פעולה מלא" (collaborative) **(נספח 3)**

קבוצות ג וד' יפתרו את החידה בסגנון "שיתוף פעולה מתואם" (cooperative) **(נספח 3)**

הנחי כל קבוצה בהנחיות מתאימות לסגנון העבודה שלה. כל אחת מהקבוצות אינה יודעת באיזה סגנון עבודה פועלות הקבוצות האחרות.

הוראות עבודה לכל סוג שיתופיות

ההוראות והחידה מופיעות במערך זה בקצרה, ואילו בנספחים מופיעות באריכות ובפירוט: נוסח החידה, ההוראות לכל קבוצה, טבלה מסכמת וכרטיסיות עזר לפתרון החידה.

שיתוף פעולה מלא (Collaborative) - קבוצות א' וב'

הוראות לקבוצה

• התלמידות רואות את כל הרמזים בבת אחת.

• התלמידות מורשות לדבר בחופשיות ולנתח יחד את הנתונים. הדיון פתוח, וכל תלמידה רשאית להציע רעיונות לפתרון.

• התלמידות מחפשות פתרון משותף וממלאות יחד את הטבלה.

יתרונות - יש לתלמידות גישה ישירה לכל המידע, ולכן הן יכולות לערוך בקלות סיעור מוחות.

אתגרים - ההגעה לפתרון עלולה לארוך זמן רב, אם אין הסכמה בין התלמידות.

שיתוף פעולה מתואם (Cooperative) - קבוצות ג' וד'

הוראות לקבוצה:

• כל תלמידה מקבלת רק כמה מהרמזים, ואסור לה לראות את הרמזים של התלמידות האחרות.

• כל תלמידה אחראית על קטגוריה מסוימת (לדוגמה: רק על הצבעים, רק על החיות וכו').

• התקשורת היחידה המותרת לתלמידות היא דיווח על הרמזים הנמצאים ברשותן. אסור להן להציג את הרמזים שלהן או לשתף זו את זו במחשבות ורעיונות.

• רק לאחר הדיווחים של כולן התלמידות מורשות לחבר את כל המידע ולנסות לפתור יחד את החידה.

יתרונות - שיטה זו מסייעת לתלמידות לתרגל עבודה מדויקת וחוסכת זמן של חלוקת משימות.

אתגרים - היעדר מידע עלול להקשות על המשתתפות להגיע לפתרון במהירות וביעילות.

חידת אינשטיין

בכפר קטן יש 5 בתים בצבעים שונים. בכל בית גר אדם מלאום אחר, לכל אדם יש חיית מחמד שונה, משקה אהוב ותחביב מסוים. יש לגלות בעזרת הרמזים הנתונים מיהו האדם שגר בכל בית, איזו חיית מחמד יש לו, מה המשקה המועדף עליו ומהו התחביב שלו.

שתי גרסאות החידה מחולקות בהתאם לשיטת העבודה של כל קבוצה. (נספח 3)

ב. סיום ודין מסכם

שאלות לדין

- איזו קבוצה הצליחה לפתור את החידה במהירות רבה יותר? מדוע?
- אילו קשיים חוויתן בסגנון השיתופיות שעבדתן בו?
- תנו שם שמאפיין את סגנון השיתופיות שבו עבדתן בקבוצה.
- באילו מצבים בהמשך החיים כל סוג של שיתוף פעולה עשוי להיות יעיל?

הצגת סוג נוסף של שיתופיות - שיתוף פעולה כפוי (Forced collaboration)

- קבוצה שבה המשתתפות נאלצות לעבוד יחד הן אינן משתפות פעולה זו עם זו.
- גישה זו אינה מומלצת, משום שהיא מקשה על פתרון בעיות, ואינה מאפשרת גמישות אמיתית.

- שאלה לחשיבה: אילו קשיים היו יכולים להופיע לו כל קבוצה הייתה פועלת בשיטת "שיתוף פעולה כפוי"?

הנחיה למורה

בסוף הדיון תלי על הלוח את שמות סוגי השיתופיות (נספח 4), כך שהתלמידות יוכלו לזהות את אופן העבודה שלהן.

תוכנות ההפעילות:

- ✓ אין דרך אחת נכונה לשיתוף פעולה - כל משימה דורשת סוג אחר של שיתופיות.
- ✓ שיתוף פעולה מלא מתאים למשימות יזירתיות ופתוחות, אך עלול לארוך זמן רב.
- ✓ שיתוף פעולה מתואם חוסך זמן, אך דורש תיאום מוצלח בין בנות הקבוצה כדי למנוע טעויות.
- ✓ הכנת סוגי שיתופיות עשויה לסייע לעבודה מיטבית בזווית ההמשך החיים.

חלק 2 - אתגרים בשיתוף פעולה

"דיבייט" - בעד ונגד שיתוף פעולה

פעילות כיתתית/קבוצתית **20 דק'**

מטרה

פיתוח חשיבה ביקורתית על מקרים שבהם שיתוף פעולה מועיל ועל מקרים שבהם הוא אינו הכרחי.

אביזרים נלווים

- כרטיסי שאלות - "בעד" ו"נגד" (כל שאלה מופיעה בשני כרטיסים נפרדים) **(נספח 5)**.
- דף ניקוד לשופטות

מהלך הפעילות

א. הכנה

חלקי את הכיתה לשתי קבוצות ומני שלוש תלמידות להיות שופטות.

תני לכל קבוצה כרטיס ובו שאלה זהה על שיתוף פעולה. (כל שאלה מופיעה פעמיים - פעם עם הטיעון "בעד", ופעם עם הטיעון "נגד").

ב. התייעצות והכנת טיעונים

הקצי לקבוצות זמן קצר להתיעצות ולבניית טיעונים משכנעים בעד או נגד שיתוף פעולה.

ג. שלב הדיון

לכל נציגת קבוצה מוקצית דקה להציג את עמדתה. השופטות מאזינות לטיעונים המושמעים מנציגות הקבוצות..

ד. ניקוד והכרזה על מנצחות

כל שופטת מעניקה נקודה אחת לכל סבב לטיעון שהיא המשכנע ביותר.

הקבוצה שקיבלה את מרב הנקודות היא המנצחת.

אפשרויות נוספות

אפשר להציג את העמדות בהצגה קצרה ולא בנאום בע"פ. אפשר לעבוד בקבוצות קטנות ולאפשר לכל זוג משתתפות לנסות לשכנע את הקהל.

רציונל למורה מהו דיבייט?

דיבייט (Debate) הוא דיון מובנה בין שני משתתפים המייצגים עמדות מנוגדות בנוגע לנושא מסוים. מטרת הדיבייט היא להציג ולבסס טיעונים משכנעים, להפריך את טיעוני המשתתף האחר ולהגיע למסקנות המבוססות על היגיון, עובדות ורטוריקה.

עקרונות הדיבייט

טיעון מסודר - כל קבוצה מציגה את עמדתה בצורה מובנית, כולל נימוקים ודוגמאות.

מענה לטענות - כל קבוצה נדרשת להגיב על טיעוני הקבוצה היריבה ולנסות להפריך את הטיעונים.

זמן מוגבל - לכל קבוצה מוקצה זמן קבוע להציג את טענותיה.

שיפוט אובייקטיבי - לרוב יש שופטים/קהל המכריעים מי מהקבוצות הציגה טיעון משכנע יותר.

מבנה הדיבייט הקלאסי

נאום פתיחה - כל קבוצה מציגה את עמדתה המרכזית

הצגת טיעונים - כל קבוצה מפתחת את טענותיה בעזרת הוכחות ונימוקים

הפרכת טיעוני היריב - כל קבוצה מצביעה על חולשות בטענות הקבוצה היריבה

סיכום - כל קבוצה מסכמת את עמדתה ומדגישה מדוע דווקא היא משכנעת יותר

סוגי דיבייט

דיבייט פורמלי - מתקיים בתחרויות או במסגרת לימודית על פי כללים נוקשים ושיפוט מובנה

דיבייט לא פורמלי - מתקיים בשיח יומיומי, בדיונים פתוחים או באירועים חברתיים

מיומנויות המתפתחות בדיבייט

חשיבה ביקורתית - ניתוח מידע בצורה מושכלת

כושר שכנוע - הצגת רעיונות באופן רהוט ומושך

דיבור בפני קהל - חיזוק ביטחון עצמי בנאום ברבים

הקשבה פעילה - הבנת טענות הקבוצה היריבה והיכולת להגיב בהתאם

חשיבות הדיבייט

דיבייט מלמד כיצד להביע דעה בבירור, להתמודד עם התנגדויות ולחשוב במהירות ובאנליטיות.

זוהי מיומנות שימושית ללמידה, לעבודה ולחיים האישיים.

דוגמאות לשאלות:

- האם נדוי אהבנון אמבון ננביא יש צורך בשינוי פעולה?
- האם נדוי אקסט אה הכינה נדאי אצבד ינד?
- האם נדוי אהבנון יריד נדאי אצבד בשינוי פעולה?
- האם אצבד אומוד אמבונם באופן אצמאי?
- האם אבנון איכוד קהילתי מצריך שינוי פעולה?
- האם אצבד אנהוב חיבור אישי אצד?
- האם אצבד אנה אסק קטן אצד?
- האם הננ אכורה אמבמה אצורה מייבט שינוי פעולה?
- האם אצבד אנהוב אציות ממטיות אצד?
- האם ניהול זמן נכון הוא מיומנות שמצריכה שינוי פעולה או קבוצה?
- האם אצבד איכוד יצירות אומנות אצבדה אישי?
- האם משימות יומיומיות כמו ניקיון אישי מצריכות שינוי פעולה?
- האם אבנון אציות אישי נדאי אנהוב אמבונם?

דין מסכם:

- מתי שיתוף פעולה מועיל ומתי הוא מפריע?
- כיצד שיתוף פעולה מתבטא ביומיום?
- האם תמיד עדיף לפעול יחד או שיש מקרים שבהם עדיף לעבוד לבד?

תוכנות מהפעילות:

✓ שיתוף פעולה הוא כלי יעיל להשגת מטרות משותפות, אך יש מצבים שבהם עצמאות וחקיקוד אישי יכולים להועיל יותר. הבחירה בין שיתוף פעולה לעבודה עצמאית צריכה להיעשות בהתאם לאופי החשיבה ולנסיבות הספציפיות.

חלק ג' למידה

התמודדות עם קונפליקט

8 דקות

פעילות אישית

שמש הקונפליקט

מטרה

יצירת דיון על המונח "קונפליקט" ובחינה כיצד הקונפליקט יכול להיות חיובי או שלילי.

אביזרים נלווים

- שמש אסוציאציות - שת"פ לתלמידה עמוד 3
- שני צבעים

מהלך הפעילות

א. כתיבת המונח המרכזי

כתבי על הלוח את המילה "קונפליקט" או "סכסוך".

הקיפי את המילה בעיגול והוסיפי קרניים ליצירת "שמש אסוציאציות".

ב. איסוף אסוציאציות

בקשי מהתלמידות להעלות אסוציאציות הקשורות למונח "קונפליקט" או "סכסוך".

כתבי את האסוציאציות שהן מציעות ב"שמש האסוציאציות" שעל הלוח.

הנחי את התלמידות לרשום את האסוציאציות בעמוד 3 בשת"פ לתלמידה.

ג. מיון האסוציאציות

בקשי מהתלמידות לצבוע את האסוציאציות בשני צבעים לפי הקטגוריות:

אסוציאציות שליליות - קונפליקט המוביל לוויתורים, עימותים או ריחוק

אסוציאציות חיוביות - קונפליקט שהוא הזדמנות ללמידה, שינוי או שיפור מערכות יחסים

ד. הרחבת האסוציאציות החיוביות

הציגי נקודות נוספות ועודדי דיון בנושא:

• הזדמנות להכיר זו את זו

• הזדמנות להבין מה חשוב לאחרת, מה היא צריכה או רוצה

• הזדמנות להגיע לפתרון משותף

שאלות לדיון:

כיצד אתן חוות קונפליקטים בחיי היומיום? האם קונפליקט תמיד מוביל לתוצאה שלילית? כיצד ניתן

להפוך קונפליקט להזדמנות לצמיחה? באילו מצבים שיתוף פעולה מסייע לפתור קונפליקטים?

כיצד ניתן לפתח גישה חיובית להתמודדות עם חילוקי דעות?

דיון מסכם: כפי שניתן לראות, קונפליקט אינו בהכרח שלילי.

קונפליקט יכול להוביל לצמיחה, לשינוי ולהצלחה משותפת.

קונפליקט מספק הזדמנות להעמיק את ההיכרות עם האחר ולפתח פתרונות יצירתיים.

סימולציה בשיטת האקווריום

25 דק'

פעילות במליאה

מטרות

הבנת סגנונות שונים של התמודדות עם קונפליקטים
פיתוח כישורי ניתוח והסקת מסקנות דרך סימולציה
עידוד שיתוף פעולה ותקשורת פתוחה שהיא דרך לפתרון קונפליקטים

אביזרים נלווים

- כרטיסיות תסריט הסצנה (**נספח 6** - לצלם פעמיים)
- כרטיסיות סגנונות התמודדות (**נספח 6**)
- שת"פ לתלמידה עמוד 6

מהלך הפעילות

א. חלוקת הכיתה למעגלים

- חלקי את הכיתה לשני מעגלים: פנימי וחיצוני.
- במעגל הפנימי שבצי שבע תלמידות:

- שתי תלמידות יציגו את הסצנה המצורפת, המדגימה קונפליקט בין תלמידות, בהתאם לתסריט שניתן להן.

- חמש התלמידות הנוספות ייצגו את הדמות של

"שירה" מתוך הסצנה. בכל פעם הדמות תייצג סגנון התמודדות שונה. כל אחת תקבל כרטיס שעליו כתוב סגנון התמודדות, ועליה לפעול לפיו במהלך הסימולציה.

ב. ביצוע הסימולציה

התסריט בקצרה:

שירה וריקי נקלעות לקונפליקט בין מחויבות אישית למחויבות חברתית. שירה רואה במבחן שלה הזדמנות קריטית לעתידה, בעוד שריקי חשה שהשתתפות בחתונתה של נועה היא חובה חברתית ורגשית. חילוקי הדעות ביניהן מסלימים למתחים אישיים, כאשר כל אחת מרגישה שחברתה אינה מבינה את סדרי העדיפויות שלה. הן מתרחקות זו מזו, והקשר החברי שלהן נפגע.

- כל תלמידה במעגל הפנימי תפעל בהתאם להנחיות שבכרטיס שלה.

- יתר התלמידות במעגל החיצוני יצפו בדיון, ימלאו את דף התצפית בשת"פ לתלמידה בעמוד 6 וינתחו את התגובות על פי התצפית.

ג. דיון מסכם

חזרי עם התלמידות על דרכי ההתמודדות שעלו במהלך הפעילות וכתבי על הלוח את שמותיהן. הדגישי כי מטרת התרגול היא לצפות בדרכים מגוונות לפתרון קונפליקט.

ד. סיכום הפעילות באמצעות שיטת "האקווריום"

התלמידות יתנסו בניתוח קונפליקטים ויצפו בהשפעת כמה דרכי תגובה. הפעילות ממחישה כיצד שיתוף פעולה ותקשורת פתוחה מובילים לפתרונות מועילים, בעוד שהימנעות, תחרות או ריצוי עלולים לפגוע בקשרים בין אישיים.

3. סגנונות ההתמודדות עם קונפליקטים בשיטת S.W.O.T

פעילות קבוצתית 15 דקות

מטרה

ניתוח עומק של היתרונות והחסרונות של כל סגנון התמודדות עם קונפליקטים בשימוש בשיטת S.W.O.T ככלי לדין והערכה ובחינת מידת השיתופיות בקבוצה

אביזרים נלווים

- כרטיסיות עם סגנונות התמודדות (נוספה 6)
- טבלאות מודל S.W.O.T קבוצתיות (נוספה 7 - כמספר הקבוצות, המלצה לצלם על A3)
- מחוון קבוצתי (נוספה 8)
- מודל S.W.O.T ומחוון אישי - בחוברת שת"פ לתלמידה
- כלי כתיבה במגוון צבעים לכל משתתפת

מהלך הפעילות

א. הצגת השיטה

הסבירי לתלמידות בקצרה על מודל S.W.O.T וכיצד משתמשים בו ככלי לניתוח מצבים וקבלת החלטות.

הדגישי כיצד אפשר להשתמש במודל להערכת היתרונות

והחסרונות של כל סגנון התמודדות עם קונפליקטים.

ב. חלוקה לקבוצות

בקשי מכל תלמידה לבחור את סגנון ההתמודדות שמייצג אותה, או ייעדי לכל תלמידה סגנון התמודדות באופן אקראי.

חלקי את הכיתה לקבוצות בהתאם לסגנונות: הימנעות, תחרות, פשרה, שיתוף פעולה וריצוי (כניעה).

ג. עבודה בקבוצות בשיטת S.W.O.T

הניחי במרכז כל שולחן קבוצתי טבלה גדולה של מודל S.W.O.T.

הנחי כל תלמידה למלא את חלקי הטבלה בצבע כתיבה ייחודי לה, כך ששיתוף הפעולה יהיה גלוי וברור לעין.

לאחר השלמת הטבלה הקבוצתית, כל תלמידה תעתיק את המידע ותמלא את הטבלה בשת"פ לתלמידה בעמוד 7.

ד. הנחיות למילוי הטבלה

חוזקות (Strengths): מהם היתרונות של הסגנון

חולשות (Weaknesses): מהם החסרונות של הסגנון

הזדמנויות (Opportunities): באילו מצבים השימוש בסגנון זה יהיה מועיל

איומים (Threats): באילו מצבים השימוש בסגנון זה עלול להוביל לתוצאה לא רצויה

ה. הצגת הממצאים

בקשי מכל קבוצה להציג את המסקנות שלה לפני הכיתה.

עודדי את הקבוצות להיעזר באיורים ודוגמאות מהחיים או להציג את התובנות בפוסטר כיתתי.

ו. מחוון אישי ומחוון קבוצתי

לאחר השלמת הטבלה בקשי מכל תלמידה למלא מחוון אישי ומחוון קבוצתי לבחינת מידת השיתופיות שהתקיימה בקבוצה. המחוון הקבוצתי נמצא בנספח 8, והמחוון האישי נמצא בשת"פ לתלמידה בעמוד 8.

שאלות לדוגמה במחוון:

מהי מידת ההשתתפות שלך במילוי הטבלה?

האם כל הקבוצה עבדה יחדיו בצורה מאוזנת?

ז. דיון מסכם

הדגישי שאין סגנון טוב או רע - לכל סגנון יש יתרונות וחסרונות, והכול תלוי בהקשר ובסיטואציה.

הזמיני את התלמידות לשתף כיצד הבנה זו עשויה לסייע להן בהתמודדות עם קונפליקטים בחייהן האישיים והחברתיים.

שאלות לדיון:

האם זיהית את עצמך בסגנון שבחרת?

האם יש סגנון שהיית רוצה לאמץ יותר בחייך?

כיצד אפשר להתאים את סגנון ההתמודדות לסיטואציות שונות?

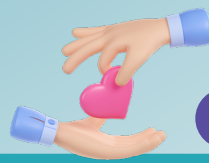
כיצד שימוש במודל S.W.O.T סייע לך להבין את היתרונות ואת החסרונות של כל שיטה?

ח. סיכום: הדגישי כי השימוש בסיטת S.W.O.T מאפשר לתלמידות לנתח כל סגנון בצורה מובנית ולהבין את היתרונות והחסרונות של כל דרך התמודדות.

העבודה הקבוצתית והאחווני האישיים והקבוצתיים מסייעים להעריך את רמת השיתופיות ולפתח מודעות גבוהה יותר לניהול קונפליקטים בחוכמה וכיעילות.

חלק ד' יישום

דרכי התמודדות יצירתיות עם קונפליקט בדרך לשיתוף פעולה מיטבי

רציונל למורה:

גישת הגישור מבוססת על ההבנה כי קונפליקטים הם רכיב טבעי בחיינו. במקום לראות בהם בעיה שיש להימנע ממנה, אפשר לראות בהם הזדמנות ללמידה, צמיחה ושיפור מערכות יחסים. שיתוף פעולה מיטבי מבוסס על ההבנה כי הפתרון הטוב ביותר הוא פתרון המתחשב בצרכים של כל הנוגעים בדבר.

בחלק זה של השיעור נעסוק בשתי דרכים יצירתיות להתמודדות עם קונפליקט.

1. גישת Win-Win (כולם מנצחים)

- המטרה היא למצוא פתרון שבו כולם מרוויחים ולא מתפשרים על העקרונות החשובים להם.
- המיקוד הוא בצרכים של כל הנוגעים בדבר ולא רק בעמדותיהם.
- הדגש בגישה זו הוא בשיח פתוח, חיפוש פתרונות יצירתיים וחשיבה מחוץ לקופסה.

יישום גישת Win-Win

- זיהוי העקרונות והערכים החשובים לכל משתתף, ולא רק דרישותיו הישירות.
- שאילת שאלות דוגמת: "מה יכול לעזור לך להרגיש בנוח עם הפתרון?"
- הצעת כמה פתרונות ובחינתם יחד כדי למצוא את הדרך האידיאלית לכל הצדדים.

2. הבחנה בין עמדות לצרכים

- פעמים רבות עימותים מתנהלים על בסיס עמדות נוקשות, אך הם נובעים מצרכים עמוקים יותר מהעמדות עצמן.
- עמדות הן הדרכים שהנוגעים בדבר מציעים כדי לפתור את הבעיה, אך הצרכים הם המניעים האמיתיים מאחורי העמדות המוצגות.

יישום

- במקום התמקדות בדרישה ("אני רוצה לערוך את המפגש ביום חמישי"), יש לשאול מהי הסיבה שהובילה לדרישה ("מדוע חשוב לך שהמפגש יהיה דווקא ביום חמישי?")
- ניסיון להבין מהו הצורך הרגשי המוביל לעמדה.
- מציאת פתרונות המספקים את הצרכים של כל הנוגעים בדבר.

3. יצירת חלופות גמישות

- במקום לחשוב על פתרון יחיד, אפשר ליצור כמה אפשרויות גמישות ולאפשר לכל הנוגעים בדבר לבחור את האפשרות הטובה ביותר בעבורם.
- יצירת פתרונות מרובים מעודדת שיתוף פעולה ומובילה ליישוב הקונפליקט.

יישום

- בקשה מכל הנוגעים בדבר להציע שני פתרונות אפשריים לפחות.
- דירוג הפתרונות לפי מידת ההתאמה לכל הנוגעים בדבר.
- בחירה משותפת של הפתרון המעניק את הרווח המרבי לכולם.

4. הפיכת הקונפליקט להזדמנות לצמיחה

- קונפליקט אינו בהכרח שלילי - אפשר להשתמש בו כהזדמנות ללמוד, להבין ולשפר מערכות יחסים.
- הדגש בגישה זו הוא על תקשורת חיובית, הקשבה פעילה ולמידה מחוויית העבר.

יישום

- שיקוף הרגשות והצרכים של העומד מולנו כדי שירגיש מובן.
- שאילה על מה שאפשר ללמוד מהקונפליקט הזה להמשך הדרך המשותפת.
- הצעת מנגנון לשיפור שיתוף הפעולה בעתיד, דוגמת הסכמות ברורות לכל הנוגעים בדבר.

א. משחק: Win-Win – "הורדות ידיים"

משחק בזוגות **10 דקות**

מטרות

- הבנת היתרונות שבשיתוף פעולה לעומת תחרות
- פיתוח מודעות למגוון דרכים לפתרון קונפליקטים
- עידוד חשיבה יצירתית למציאת פתרונות מועילים לשני הצדדים

אביזרים נלווים

- סוכריות עדשים לפרס
- שולחנות לעבודה בזוגות

מהלך הפעילות (10 דקות)

חלוקה לזוגות

- חלקי את הכיתה לזוגות.
- בקשי מכל זוג לשחק ב"הורדת ידיים" במשך דקה אחת. משתתפת אחת בכל זוג מצמידה את גב כף היד של השנייה לשולחן.
- הסבירי לתלמידות שמטרת המשחק היא להרוויח כמה שיותר סוכריות.
- רק הזוג שהצליח "להוריד ידיים" מספר פעמים הרב ביותר יקבל את הסוכריות.

דיון כיתתי

- במה השקיעה כל משתתפת את המאמץ: בניסיון להוריד את היד של השנייה או בניסיון להשיג ביחד כמה שיותר סוכריות?
- מה הייתה הדרך הטובה ביותר להשיג כמה שיותר סוכריות? (אם הזוג החליט לשתף פעולה ולהוריד במהירות את הידיים מצד אחד לצד שני).
- האם אתן מכירות מקרים מהכיתה או מהמשפחה שבהם שיתוף פעולה היה תורם יותר לכולם?

תובנות: בדרך כלל אנשים נוקטים גינת Win-Lose - כל צד מתחקד בניסיון לנצח במקום לשתף פעולה.
 פעמים רבות הניסיון לנצח מוביל למצב של Lose-Lose - כך לדוגמה, כוז התלמידות שלא שיתפו פעולה לא זכו בסוכריות.
 פתרון של Win-Win - שיתוף פעולה מגדיל את האפשרות של כל אחת מכוז התלמידות להרוויח סוכריות.
 מציאת פתרונות משותפים יכולה להוביל להצלחה משותפת במקום להפסד הדדי ומאפשרת להגדיל את הזכייה.

ב. עמדות מול צרכים - הגשר מעל הנהר

10 דקות

פעילות כיתתית

מטרות

- הבחנה בין עמדות לצרכים ככלי לפתרון קונפליקטים
- הבנה כיצד חקירה מעמיקה של הצרכים האמיתיים עשויה להוביל לפתרונות מועילים לכל הצדדים
- פיתוח יכולת הקשבה ושאלת שאלות המובילות להבנה מעמיקה יותר

מהלך הפעילות

א. הבחנה בין עמדות לבין צרכים (10 דקות)

- הסבירי לתלמידות כי פעמים רבות עימותים מתנהלים על בסיס עמדות נוקשות, אך למעשה הם נובעים מצרכים עמוקים יותר.
- הדגישי כי עמדות הן הפתרונות שהצדדים מציעים, אך הצרכים הם המניעים האמיתיים מאחורי הדרישות שלהם.
- הדגימי כיצד ניתן לשאול שאלות ברור: במקום להתמקד בדרישות: "אני רוצה לקיים את האירוע ביום חמישי", לשאול: "מדוע חשוב לך שהאירוע יהיה דווקא ביום חמישי?"

ב. סיפור המחשה: הגשר מעל הנהר

- הכפר הקטן שליד הנהר היה מחולק לשני חלקים - החלק המזרחי והחלק המערבי. בין שני צידי הכפר עבר נהר רחב, ומעליו גשר עץ ישן ורעוע ששימש את כולם. באחד הימים לאחר סערה חזקה, קרס הגשר לחלוטין, והכפר נותר חצוי לשניים.
- הוויכוח בכפר: במועצת הכפר התושבים התכנסו לדון בבניית גשר חדש. אך מהר מאוד הפך הדיון לוויכוח סוער.
- יצחק, נגר מבוגר מהמזרח: "אנחנו צריכים גשר אבן חזק! גשר עץ נהרס במהירות, והגשר חייב להחזיק מאה שנה לפחות!"
- אלי, סוחר מהמערב: "לא, אנחנו צריכים גשר עץ! הוא מהיר לבנייה, זול יותר מאבן, ואנחנו צריכים את הגשר מייד - אי אפשר לחכות שנים!"

ג. ניתוח קבוצתי

- חלקי את הכיתה לקבוצות ותני לכל קבוצה דמות מהסיפור.
- בקשי מכל קבוצה לנתח את הצרכים והעמדות של הדמות שהיא קיבלה בעזרת טבלת ניתוח:

עמדות: מה הדמות דורשת?

צרכים: מהי הסיבה האמיתית שעומדת מאחורי הדרישה של הדמות?

פתרונות אפשריים: כיצד אפשר למצוא פתרון המספק את הצרכים של שני הצדדים?

ד. הצגת הממצאים ודיון מסכם

כל קבוצה תציג את המסקנות שלה בפני הכיתה.

שאלו:

- ✓ מה היו העמדות ומה היו הצרכים של כל דמות?
- ✓ איך אפשר לפתור את הקונפליקט באמצעות הבחנה בין הצרכים לעמדות?
- ✓ האם נתקלתן במקרים דומים לסיפור בחיים האישיים שלכן?
- ✓ כיצד ניתן להשתמש בגישה זו בפתרון קונפליקטים יומיומיים?
- כדי לפתור קונפליקט עלינו לברר מה כל אחד צריך או רוצה באמת.
- כאשר מבינים את הצרכים העמוקים שמאחורי העמדות, אפשר למצוא פתרונות יצירתיים המיטיבים עם כל הצדדים.

20
על המעגל

חלק ה' - סיכום

משחק סיכום - סיכון מחושב

15 דק'

פעילות כיתתית

מטרות המשחק

- בחירה בין פעולה לבד לשיתוף פעולה
- הבנת התועלת של שיתוף פעולה לפיתוח חשיבה אסטרטגית
- למידה על יחסי גומלין

אביזרים נלווים

- קערה שבה עדשים צבעוניים או סוכריות טופי
- שולחן המונח במרכז הכיתה

מהלך המשחק

- בקשי מהתלמידות לשבת במעגל סביב השולחן.
- הניחי במרכז המעגל קערה שבה הסוכריות.
- הסבירי את כללי המשחק:
- המטרה היא לאסוף כמה שיותר ממתקים עד סוף הסבב.
- כל תלמידה יכולה לקום בכל רגע ולקחת ממתק לעצמה.
- אם תלמידה קמה לבדה, היא לוקחת את הממתק ושומרת אותו.
- אם שתי תלמידות או יותר קמות יחד, כל התלמידות שקמו אינן מקבלות ממתק, והן חוזרות לשבת במקומן.
- המשחק נמשך כמה סבבים. בכל סבב אפשר יהיה לראות כיצד התלמידות מתכננות אסטרטגיות שונות להשגת המטרה.

בסיום המשחק ערכי עם התמידות דיון מסכם:

- כיצד החלטתן מתי לקום?
- האם שיתוף פעולה היה אפשרי?
- האם המשחק מזכיר לכן דילמות מחיי היומיום כמו תחרות על מטרות משותפות?
- מה, לדעתכן, עדיף - לפעול לבד או לנסות לתאם עבודה עם תלמידות נוספות?
- האם המשחק הזה דומה לאחד המשחקים ששיחקנו בתחילת השיעור? האם היה הבדל באינטראקציה הקבוצתית בעקבות השיעור?

